

de brandbestrijding in West-Vlaanderen

1. Algemene problematiek

De brandweer houdt zich in ons land, alleen of samen met andere instanties, in hoofdzaak met drie activiteiten bezig : de brandbestrijding, de hulp bij het voorkomen of verhelpen bij rampen en de dringende hulpverlening. In feite is de eerste taak essentieel : de beide andere opdrachten werden in de loop van de jaren aan de brandbestrijding toegevoegd, vooral omdat de brandweerkorpsen beschikten over een uitgebreid hulpmaterieel en over een getraind en steeds beschikbaar personeel.

De brandweer is oorspronkelijk op gemeentelijke basis georganiseerd, indien dit tenminste goed wordt verstaan: een gemeente kan immers aan zijn verplichtingen voldoen door een overeenkomst af te sluiten met een naburige gemeente. Sinds het K.B. van 15 maart 1935 bestaat zelfs de mogelijkheid om gewestelijke groepen te vormen ter verdediging tegen brandgevaar. De wet van 31 december 1963 op de civiele bescherming werkte deze zienswijze verder in de hand, terwijl een K.B. van 8 november 1967 radikaal opteert voor de gewestelijke groepering van geografisch-samenhorende gemeenten in een 'gewestelijk groepscentrum'; tevens wordt een speciale organisatie bedacht voor agglomeraties en voor spoedhulpverlening aan instellingen die wegens hun omvang of speciale risico's een bijzondere waakzaamheid vergen.

Aansluitend met de eigen opdracht, werden door de wet van 31 december 1963 aan de brandweer bepaalde verplichtingen opgelegd bij rampspoedige gebeurtenissen, katastrofen en schadegevallen in vredestand: zij mag de bevolking verwijderen, haar een voorlopige verblijfplaats aanduiden of het verkeer verhinderen. Zij kan samen met de civiele bescherming worden opgeroepen, en valt aldus, ingevolge K.B. van 16 september 1966, onder de coördinerende bevoegdheid van de provinciegouverneur. Tevens laat art. 2 van de wet van 31 december 1963 haar toe bepaalde verplichtingen op te leggen bij het bouwen.

Als derde opdracht staat de brandweer in voor de organisatie van de dringende geneeskundige hulpverlening bij ongevallen op de openbare weg of op een openbare plaats (Dienst 900). De wet van 8 juli 1964 werkte het reeds feitelijk bestaande 'eenvormig oproepstelsel' verder uit en begiftigde het met een aangepast juridisch statuut; in feite betreft het hier een bijkomende opdracht die aan de brandweer werd toevertrouwd, omdat én het materieel, én het personeel aanwezig en steeds bereikbaar waren.

2. Structuur

Om het hoofd te bieden aan deze verplichtingen inzake voorkomen en bestrijden van branden, rampen en dringende noodgevallen heeft men voor de brandweer een geëigende structuur moeten uitbouwen, structuur die na het K.B. van 8 november 1967 verder zal aangepast worden.

In het Rijk bestaan er 363 gemeentelijke brandweerkorpsen die samen in 1966 106.709 genoteerde oproepen om hulp ontvingen. In de provincie West-Vlaanderen beschikken 82 op de 240 gemeenten over een eigen brandweerkorps. Daaronder zijn er één beroepsbrandweerkorps te Oostende (84 manschappen), vier gemengde brandweerkorpsen, nl. te Brugge, Knokke, Kortrijk en Veurne met 86 beroeps- en 247 vrijwillige manschappen en 77 vrijwillige korpsen met ongeveer 2.900 manschappen.

Brandweerkorpsen in West-Vlaanderen, 1967

	Plaats	Manschappen	
		Beroeps	Vrijwilligers
Beroepskorps	Oostende	84	—
Gemengd korps	Brugge	39	60
	Knokke	19	62
	Kortrijk	26	66
	Veurne	2	59
Korps vrijwilligers	(77 korpsen)	—	± 2.933
		170	± 3.200

Onder de 82 gemeentelijke korpsen zijn er 51 die over een eigen zelfstandig vrijwillig brandweerkorps beschikken, terwijl 31 gemeenten tevens als centrum fungeren voor een gewestelijke brandweergroep (zie kaart).

Alle gemeenten die niet over een brandweer beschikken moeten met een naburige gemeente met brandweer een overeenkomst afsluiten.

Daarnaast overspant een net van fakultatieve overeenkomsten de ganse provincie: zo sloten de 31 centrumgemeenten overeenkomsten af onder elkaar, teneinde op basis van een laag kostentarief, elkaar bij te staan bij grote branden, rampen, enz.; daarnaast bestaan er ook

overeenkomsten tussen de centrumgemeenten en de gemeenten uit de groep die over een eigen brandweer beschikken.

Deze fakultatieve overeenkomsten hebben vooral tot doel toe te laten zonder enige formaliteit beroep te doen op het brandweerkorps van de naburige gemeenten of aanpalende centra.

In geval van grote branden of rampen kan er beroep gedaan worden op de mobiele kolonne van de civiele bescherming, gelegen te Liedekerke.

Tenslotte bestaan er in West-Vlaanderen reeds een tiental private brandweerkorpsen, wat uiterst belangrijk is bij een steeds toenemende concentratie van hinderlijke bedrijven en bedrijven met verhoogde brandrisico's.

3. Werking

Uit het werkingsverslag van de Westvlaamse brandweer blijkt dat de tussenkomsten stelselmatig toenemen.

Tussenkomsten van de Westvlaamse brandweerkorpsen in 1966

	1	2	3	4	5	6	7	
1961	7.314	758	96	237	56	6.167	58	miljoen
1962	7.141	837	105	458	67	5.674	82	miljoen
1963	7.666	993	119	804	76	5.674	144	miljoen (a)
1964	9.809	1.134	136	1.036	86	7.417	59,5	miljoen
1965	10.692	900	190	986	98	8.518	75	miljoen
1966	12.063	1.038	211	1.025	69	9.720	121	miljoen
1967		1.107	177		53	9.443	103	miljoen (b)

1. Totaal aantal ontvangen oproepen.
2. Branden.
3. Reddingen en verstikkingen.
4. Allerlei dringende tussenkomsten.
5. Nutteloze en kwaadwillige oproepen.
6. Aantal ambulanceritten.
7. Geraamde schade.

(a) In 1963 werd bij één enkele brand te Menen 70 miljoen frank schade genoteerd.

(b) Voorlopige cijfers; 1 en 4 zijn nog niet beschikbaar.

Opvallend is daarbij hoe het aantal oproepen voor brand de laatste jaren enigszins gestabiliseerd blijft. Daarentegen nemen de schadebedragen enorm toe, spijs de sneller en doelmatiger tussenkomsten van de brandweerkorpsen en spijs de steeds sneller alarmering, dank zij de uitbreiding van de telefoon.

Percentsgewijze ziet de aard der geteisterde percelen er als volgt uit (voor 1965) :

Op 100 branden :

28,4	in een woon- of handelshuis
21,6	in een nijverheidsinstelling
11,6	autobranden
9,4	in een landbouwinrichting
7,6	in een werk- of bergplaats
3,8	op een vuilnisbelt
2,7	welgemeende of kwaadwillige alarmeren
2,7	gras-, bos, heide- of struikgewasbranden
2,6	in een restaurant of hotel
2,6	in appartementsgebouwen
2,2	in garage
1,8	in kloosters, rustoorden, klinieken, scholen, kerken
0,5	in grootwarenhuizen
2,5	allerhande percelen

Bij de oproepen die rechtstreeks bij de brandweer binnenliepen dienen verder nog de oproepen van de hulpdienst 900 te worden gerekend.

De dienst 900, bediend door de brandweer Brugge en Kortrijk, ontving in 1967 alleen reeds 19.558 nuttige oproepen.

Oproepen, gericht tot de hulpcentra 900 in 1966 en 1967 in West-Vlaanderen

	1966	1967
Verkeersongevallen met gekwetsten	3.696	3.832
Zieken en gekwetsten op de openbare weg of in openbare plaatsen	996	1.180
Werkongevallen	365	342
Zieken en gekwetsten ten huize	2.915	3.515
Inlichtingen van medische aard	523	629
Brandbestrijding	1.063	962
Polititionele hulp	1.601	1.576
Diverse dringende gevallen	6.111	7.522
Totaal	17.270	19.558

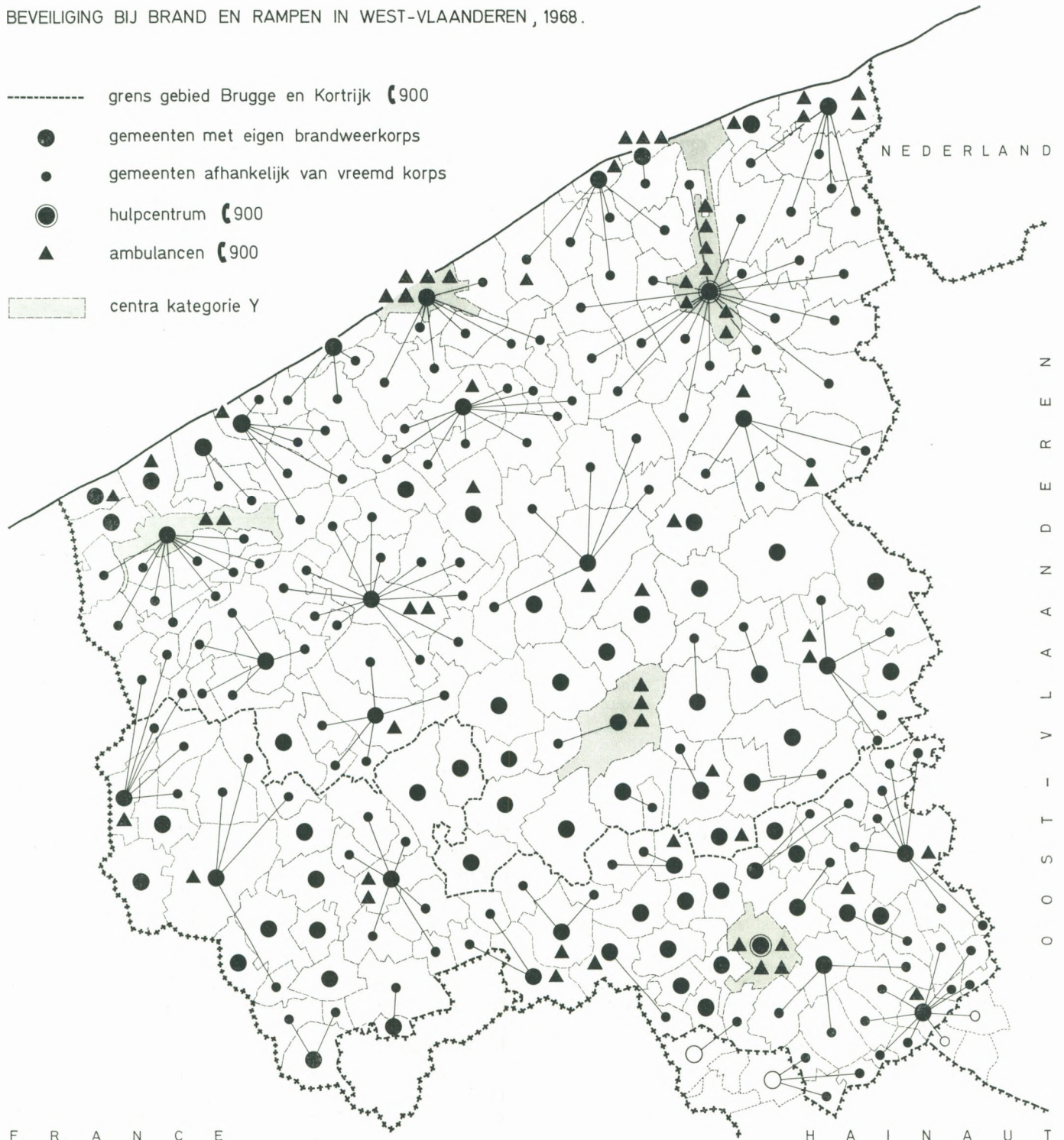
De aard van de oproepen wijst er o.m. op dat de dienst 900 heel veel buiten zijn wettelijke grenzen wordt opgeroepen en dit zeker tengevolge van het feit dat de mensen het getal '900' zeer gemakkelijk kunnen onthouden. Overigens is het duidelijk dat de identifikatie van twee verschillende diensten (of opdrachten) die in één lokaal zijn ondergebracht en die door dezelfde personen worden waargenomen, hier sterk heeft doorgewerkt.

4. Voorbereiding

De diversiteit van de opgelegde taken geeft een idee van de aard van de voorzorgen die moeten genomen worden en van de opleiding die noodzakelijk is voor de brandweerlieden (beroepstewerkgestelden en vrijwilligers) en hun officieren.

BEVEILIGING BIJ BRAND EN RAMPEN IN WEST-VLAANDEREN, 1968.

- grens gebied Brugge en Kortrijk (900
- gemeenten met eigen brandweerkorps
- gemeenten afhankelijk van vreemd korps
- hulpcentrum (900
- ▲ ambulancen (900
- centra categorie Y



F R A N C E

H A I N A U T

De brandvoorkoming sluit immers in : het verstrekken van adviezen inzake brandvoorkoming in nieuw op te richten gebouwen, het controleren van schouwspelzalen, verzorgingsinstellingen, rustoorden ; de studie van het eigen gebied (gevaarlijke ondernemingen, wegennet, waterwinplaatsen, toegankelijkheid van de panden) en het verschaffen van alle nuttige raadgevingen ter voorkoming van brand (men denke slechts aan de kritieke perioden voor schouwbranden).

Een doeltreffende brandbestrijding vergt tevens een permanente opleiding van de personeelsleden, een ernstige aankooppolitiek van materieel, een degelijke permanentie en wachtdienst. Tevens moeten de manschappen evenzeer vertrouwd zijn met de gedragingen van chemische stoffen, als van de diverse brandstoffen, gassen en elektriciteit.

In dit verband betekent het K.B. van 8 november 1967 een nieuwe stap in de richting van een hoger opleidingsniveau. Tevens zal het brandweermaterieel verder worden aangepast, al dient gezegd dat dit in West-Vlaanderen reeds toe behoorden, een stap is in de richting van een provincie beschikken samen over volgend materieel :

- 110 autopompen
- 65 personeels- en gereedschapswagens
- 200 motorpompen
- 12 automatische brandweerladders
- 30 ambulances
- 120 km persslangen
- 50 ledigingspompen

- 30 lichtaggregaten
- 100 frisluchttoestellen

In dit verband is het feit, dat ook de stad Roeselare ingevolgd het K.B. van 8 november 1967 ingedeeld wordt bij de middelgrote centra (administratief genoemd : de centra Y), waar Brugge, Oostende, Kortrijk en Veurne reeds toe behoorden, een stap in de richting van een verder-gaande equipering in de provincie West-Vlaanderen. Deze herstructurering brengt verder ook mee dat Roeselare nu een gemengd korps moet worden, terwijl ook Veurne een snelle uitbreiding van zijn aantal beroepspersoneelsleden zal zien tot stand komen.

Besluit

De laatste jaren verschenen meerdere wetten en besluiten die op het oog hadden de brandweer een organisatie, een structuur en een equipering in manschappen en materieel te bezorgen, die het geheel zeer efficiënt kunnen maken. De gemeentelijke brandweer blijft de spil van de brandbestrijding, alhoewel zowel de kleinere gemeenten als de grote agglomeraties verplicht worden zich aan te passen aan de vereisten van een moderne brandbestrijding, met name in verband met de talloze brandbare stoffen die overal worden gebruikt en met de mogelijke rampgebieden, gevormd door moderne concentraties van zeer hoge gebouwen en van nijverheden en handelsinstellingen in afzonderlijke wijken of nijverheidsparken. Op deze wijze kan de brand- en de rampenbestrijding de economische expansie, de evolutie van de techniek en het moderne verkeer op de voet blijven volgen.

